

PRIMLJENO:	02. 07.	2020. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	10-3/19-2/2	
VEZA:		
EPA:	895 XXVI	
SKRAĆENICA:		PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE

Predsjedniku, Ivanu Brajoviću

Na osnovu člana 148 Poslovnika Skupštine Crne Gore na Predlog zakona o medijima podnosim sljedeće amandmane:

AMANDMAN 1

U članu 3 stav 1, poslije riječi "informacija" dodaju se riječi: "slobodan pristup svim izvorima informacija", zaštita čovjekove ličnosti i dostojanstva.

Poslije stava 1 dodaje se stav 2: "Mediji slobodno objavljuju informacije i mišljenja o pojavama, događajima i ličnostima, poštujući Ustav, zakon, Kodeks novinara Crne Gore (u daljem tekstu: Kodeks) i druge opšte akte kojima je propisana zaštita profesionalnih standard".

Poslije postojećeg stava 2 dodaje se novi stav koji glasi: "Niko nema pravo uticati na programski sadržaj medija, niti na bilo koji drugi način nezakonito ograničavati slobodu medija".

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3.

Obrazloženje:

Ovim amandmanom se dodatno ojačava princip slobode medija. Na ovaj način se sveobuhvatnom normom propisuje zabrana uticaja na medije. Kodeks novinara, iako ključni dokument koji upućuje na profesionalne standarde, ne obuhvata sve situacije mogućeg kršenja profesionalnih standarda u elektronskim medijima. Na osnovu Zakona o elektronskim medijima postoji pravilnik koji uređuje poštovanje profesionalnih standarda u elektronskim medijima i bez obzira na buduća rješenja u tom zakonu (da li će samo manji dio ovog pravilnika biti zadržan a veći dio povjeren samoregulaciji) ne može se zanemariti činjenica nedostataka samog Kodeksa. Takođe, javni servis RTCG u svojoj radu primjenjuje dokument "Programski principi i profesionalni standardi" koji prepoznaje situacije kršenja standarda imanentne elektronskom mediju. Naš predlog zato preporučuju da se otavi mogućnost (a i obaveza u pojedinim slučajevima) medijima da osim Kodeksa primjenjuju zakonska i druga opšta akta.

AMANDMAN 2

U članu 6, poslije stava 2 dodaju se stavovi 3,4,5,6 i 7.

Stav 3 glasi: "U cilju pravovremenog objavljivanja informacija i ostvarivanja javnog interesa putem medija, organi zakonodavne, izvršne i sudske vlasti, jedinice lokalne samouprave, kao i druga pravna i fizička lica koja obavljaju javnu dužnost, dužni su na dostavljena pitanja medija davati tačne, pravovremene i potpune odgovore, odnosno informacije iz svoje nadležnosti".

Stav 4 glasi: "Informacije su dostupne svim medijima pod jednakim uslovima".

Stav 5 glasi: "Rukovodilac organa iz stava 3 ovog člana je dužan da u roku od sedam dana dostavi odgovore i informacije u vezi sa postavljenim pitanjima, odnosno da u roku od 24 sata obavijesti medij o odgovoru".

Stav 6 glasi: "U slučaju uskraćivanja odgovora i informacija, novinar ima pravo na sudsku zaštitu".

Stav 7 glasi: "Mediji pod nadležnošću crnogorskih vlasti su oni koji su osnovani u Crnoj Gori, čije se uredničke odluke donose u Crnoj Gori i čije je djelovanje usmjereno na crnogorsku javnost".

Stav 3 Predloga zakona briše se, a stav 4 mijenja se, postaje stav 8 i glasi: "Stav 7 ovog člana tumači se shodno standardima Evropske Unije i odredbama zakona kojim se uređuje oblast audiovizuelnih medijskih usluga".

Obrazloženje

Neophodno je uspostaviti jasnu odgovornost institucija da dostavljaju odgovore medijima u što kraćem roku. Ovdje se ne misli na informacije koje se dostavljaju na osnovu zakona kojim se reguliše oblast pristupa informacijama već na dobijanje komentara i odgovora u vezi sa aktuelnim temama i dešavanjima u javnim institucijama. Ukoliko se ne dobije informacija od odgovorne osobe onda se prekšajno može sankcionisati institucija i odgovorno lice u instituciji.

AMANDMAN 3

Član 12 mijenja se i glasi: „Medijska samoregulacija podrazumijeva dobrovoljnost medija u poštovanju i primjeni profesionalnih i etičkih standarda, u skladu sa Kodeksom i drugim zakonskim, podzakonskim i opštim aktima kojima se uređuju profesionalni standardi.

Mediji mogu obrazovati kolektivno eksterno samoregulatorno tijelo ili svaki medij može obrazovati interno samoregulatorno tijelo.

Samoregulatorna tijela kroz monitoring i donošenje odluka po žalbama prate poštovanje Kodeksa i druge zakonske, podzakonske i opšte akte kojima se uređuju profesionalni standardi.

Mediji koji su članovi samoregulatornih tijela i osnivači Ombudsmana financiraju rad tih tijela odnosno Ombudsmana.

Samoregulatorna tijela mogu biti financirana i iz drugih izvora, pod uslovom da to ne utiče na njihovu nezavisnost“.

Obrazloženje

Na ovaj način se precizira uloga samoregulatornih tijela i ombudsmana, te se proširuju akti kojima se regulišu profesionalni standardi kako bi se obuhvatile sve specifičnosti medija. Samoregulacija treba da počiva na Kodeksu novinara, ali ovaj dokument ne obuhvata sve situacije mogućeg kršenja profesionalnih standarda u elektronskim medijima. Na osnovu Zakona o elektronskim medijima postoji pravilnik koji uređuje poštovanje profesionalnih standarda u elektronskim medijima. Javni servis RTCG u svojoj samoregulaciji primjenjuje dokument “Programski principi i profesionalni standardi” koji prepoznaje situacije kršenja standarda imanentne elektronskom mediju. Shodno predlozima medijske zajednice, utvrđeno je da finansiranje rada ombudsmana ili samoregulatornog (eksternog) tijela snose sami mediji koji su osnivači ombudsmana ili članovi samoregulatornog tijela.

AMANDMAN 4

U članu 15 poslije stave 1 dodaju se stavovi 2,3 i 4 koji glase:

“Obrazac evidencije propisuje ministarstvo nadležno za oblast medija.

Evidencija uplata medijima po osnovu oglašavanja i drugih ugovorenih usluga, organi javnog sektora dostavljaju nadležnom ministarstvu. Obrazac evidencije se vodi u dva istovjetna primjerka, od kojih se jedan dostavlja nadležnom ministarstvu, a drugi ostaje obvezniku vođenja evidencija.

Ministarstvo nadležno za oblast medija, u formi godišnjeg izvještaja, a po prikupljenim podacima od svih organa javnog sektora iz evidencije objavljuje ukupno izdvajanje za oglašavanje, druge ugovorene usluge državnih organa u medijima, izdvajanja po osnovu državne pomoći ili po bilo kojem drugom osnovu na svojoj internet stranici, zaključno sa 1. junom tekuće godine za prethodnu godinu“.

Stav 2 predloga zakona briše se, a stav 3 postaje stav 5.

Obrazloženje

Na ovaj način se upotpunjuju podaci koji se odnose na izdvajanja državnih organa u medijima jer, osim oglašavanja, postoje druge ugovorene usluge i državna pomoć.

AMANDMAN 5

Član 18 mijenja se i glasi:

“Fond se finansira u iznosu od najmanje 0,04 % BDP (bruto domaći proizvod) za prethodnu godinu.

Raspodjelu sredstava iz stava 1 ovog člana vrši:

- 1) Savjet regulatora za oblast audiovizuelnih medijskih usluga 47,50% sredstva, koja se usmjeravaju u podfond za elektronske komercijalne i neprofitne medije; i
- 2) Nezavisna komisija koju obrazuje državnih organ nadležan za medije 47,50% sredstava, koja se usmjeravaju u podfond za dnevne i nedeljne štampane medije i online komercijalne i neprofitne medije.

Najmanje 5% sredstava iz stava 1 ovog člana usmjerava se za finansiranje neprofitnih štampanih i elektronskih medija.

Sredstva namijenjena podfondovima iz stava 2 ovog člana uplaćuju sa na posebne žiro-račune organa zaduženih za raspodjelu”.

Obrazloženje

Predloženim izmjenama se povećava iznos sredstava namijenjen medijima jer se predloženim iznosom mediji pomažu samo simbolično. Predlaže se da se sredstva usmjeravaju u jednakom iznosu za elektronske i štampane medije. Takođe, predlaže se da se za neprofitne štampane i elektronske medije izdvoji po najmanje 5% ukupnih sredstava iz dva podfonda.

AMANDMAN 6

Član 19 briše se.

Obrazloženje

Predloženo je brisanje člana koji se odnosi na finansiranje samoregulacije sa 10% ukupnih sredstava. Samoregulacija treba da počiva na spremnosti medija da finansiraju ovaj proces, što je tokom javne rasprave bio stav i dijela medijske zajednice.

AMANDMAN 7

Član 20 mijenja se i glasi:

„Sredstva iz Fonda koriste se za podsticanje medijskog pluralizma, a posebno za proizvodnju i objavljivanje sadržaja koji su značajni za:

- 1) Proces evropskih integracija Crne Gore (generalno i/ili po pregovaračkim poglavljima);
- 2) Medijsku pismenost građana i medija;
- 3) Razvoj istraživačkog novinarstva i medijskog profesionalizma;
- 4) Obrazovanje i izgradnju kapaciteta medijskih profesionalaca;
- 5) Promociju kulturne, nacionalne i druge raznolikosti u Crnoj Gori”.

Obrazloženje

Potrebno je precizirati prioritete u odlukama tijela koja vrše raspodjelu jer suma novca koja je na raspolaganju nije dovoljna da se finansiraju sve prepoznate oblasti od javnog interesa. Ovaj Fond treba da doprinese informisanju javnosti o najvećim problemima u zajednici a ti problemi su prepoznati u izvještaju Evropske komisije i međunarodnih organizacija.

AMANDMAN 8

Član 21 mijenja se i glasi:

„Raspodjela sredstava iz Fonda vrši se po pravilu jednom godišnje, na osnovu javnog konkursa, u skladu sa posebnim aktom koje donosi ministarstvo nadležno za oblast medija.

Nezavisna Komisija koju čine predstavnici ministarstva nadležnog za oblast medija i regulatora za audiovizuelne medijske usluge, donose odluke o dodjeli sredstava na osnovu predloga rang liste, koju sačinjavaju samostalni procjenjivači predloga projekata.

Ministarstvo nadležno za oblast medija nadležno je za:

- raspisivanje javnog konkursa za dodjelu sredstava;
- pripremu konkursa za izbor samostalnih procjenjivači predloga projekata;
- odabir samostalnih procjenjivača predloga projekata;
- pregled i ocjenu validnosti predate dokumentacije na konkursu;
- pripremu odluke o raspodjeli sredstava;
- praćenje realizacije i uspješnosti odobrenih projekata, i
- pripremu izvještaja o realizaciji dodijeljenih sredstava.

Kriterijumi za odlučivanje na javnom konkursu u odnosu na sadržaje komercijalnih medija uključuju:

- dostupnost proizvedenog sadržaja kao njegov stvarni efekat (tiraž, gledanost, posjećenost i povjerenje),
- socijalno-ekonomski aspekti rada medija (broj zaposlenih, iznos plaćenih poreza i doprinosa).

Sredstva iz Fonda ne mogu se dodjeljivati za sadržaje za koje je obezbijeđeno potpuno pokrivanje troškova iz donacija, sponzorstava ili grantova od strane domaćih i stranih institucija.

Na konkurs iz stava 1 ovog člana se može prijaviti:

Komercijalni i neprofitni štampani, elektronski ili online medij koji ispunjava sljedeće uslove:

- 1) osnivač medija je upisan u evidenciju medija;
- 2) medij je upisan u evidenciju medija najmanje dvije godine prije raspisivanja javnog konkursa;
- 3) osnivač medija je dostavio i objavio podatke o vlasničkoj strukturi na kraju godine koja prethodi godini u kojoj se raspisuje konkurs, saglasno članu 11 stav 1 tačka 8 ovog zakona;
- 4) osnivač medija je objavio podatke o učešću finansiranja iz Budžeta Crne Gore ili budžeta jedinica lokalne samouprave, odnosno od pravnih lica koja su u državnoj svojini ili koja se, finansiraju iz javnih prihoda (oglašavanje, grantovi, krediti, subvencije i dr.) u strukturi prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se raspisuje konkurs, saglasno članu 11 i 18 ovog zakona;
- 5) osnivač medija objavljuje podatke o licima koja imaju stvarnu uredničku kontrolu;

- 6) nad njim nije otvoren postupak stečaja ili likvidacije;
- 7) nije mu blokiran račun u postupku prinudne naplate;
- 8) nije mu privremeno oduzeto odobrenje za emitovanje
- 9) nije nenamjenski koristio ranije dodjeljena sredstva iz Fonda;
- 10) nije tokom prethodne kalendarske godine imao više od četiri usvojene žalbe ili prigovora od strane nadležnog samoregulatornog tijela, ombudsmana ili nadležnog regulatornog organa
- 11) da najmanje 30% ukupnog programskog sadržaja čine lokalni sadržaji sa teritorije Crne Gore
- 12) da je uspostavio interno ili je član eksternog samoregulatornog tijela.

Obrazloženje

Potrebno je proces učiniti što više objektivnim i smanjiti prostor za žalbe i optužbe koje prate uglavnom sve postupke raspodjele sredstava u Crnoj Gori. Ova procedura je iskustvo Evropske komisije i može smanjiti na najmanju mjeru uticaje različitih zainteresovanih strana na postupak dodjele sredstava. Postupak treba da bude po uzoru na postupak dodjele sredstava nevladinim organizacijama u kojem učestvuju samostalni procjenjivači. Takođe, dodata su dva uslova: da medij nije imao više od 4 profesionalne greške koje su usvojene od samoregulatornog tijela, ombudsmana ili nadležnog organa čime se podstiče profesionalizam u medijima i da medij u svojim sadržajima ima najmanje 30% tema koje se odnose na teritoriju Crne Gore kako bi se prednost dala onim medijima koji zaista doprinose medijskom pluralizmu u Crnoj Gori.

AMANDMAN 9

Poslije člana 21 dodaje se novi član koji glasi:

“Samostalni procjenjivači prijedloga projekata su lica koja nisu zaposlena u Agenciji i koja se biraju putem javnog konkursa na osnovu iskustva u izradi i realizaciji projekata i radu medija.

Samostalni procjenjivači vrše sledeće poslove:

-ocjenjivanje prijedloga projekata

-popunjavanje liste za procjenu prijedloga projekta i programa

-dostavljanje rang- liste prijedloga projekata koje treba podržati nadležnom tijelu.

Samostalni procjenjivač ne može biti lice koje je angažovano (ugovorom o radu, ugovorom o djelu, volonter) u radu medija iz Crne Gore najmanje jednu godinu prije objavljivanja konkursa; koje je član organa upravljanja u mediju iz Crne Gore; koje je državni/lokalni službenik odnosno namještenik, poslanik ili odbornik.

Način izbora nezavisnih procjenjivača, dopunski kriterijumi za ocjenjivanje predloženih projekata, način bodovanja kao i druga pitanja u vezi sa postupkom raspodjele sredstava uređuju se detaljnije aktom iz člana 22 stav 1.

Obrazloženje

Ovim članom predlaže se neophodna razrada prethodnog amandmana radi odgovarajuće njegove primjene.

AMANDMAN 10

Član 22 mijenja se i glasi:

„Organi zaduženi za raspodjelu sredstava iz Fonda dužni su da:

- 1) sredstva dodjeljuju za jasno utvrđenu namjenu, bez diskriminacije i na osnovu unaprijed definisanih, jasnih, objektivnih i transparentnih kriterijuma i metodologije bodovanja,
- 2) izvještaj o raspodjeli sredstava objave na svojoj internet stranici u roku od 15 dana od dana donošenja odluke raspodjele sredstava.“

Obrazloženje

Na ovaj način ukida se u postupku raspodjele sredstava iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija, privilegovanje medija koji su članovi eksternih mehanizama samoregulacije i samoregulatornim tijelima koje podržava veći broj osnivača medija. Bez jasnih pravila u uspostavljanju eksternih samoregulatornih tijela nema opravdanja da se mediji tjeraju u samoregulatorna tijela da bi na taj način osigurali dodatne bodove u konkurisanju za sredstva iz pomenutog Fonda. Sasvim je dovoljno i opravdano rješenje kojim se uslovljava podrška mediju iz Fonda ako ima uspostavljeno tijelo ombudsmana. ili

samoregulatorno tijelo. Treba imati na umu da veći broj medija u okviru eksternog samoregulatornog tijela ne znači po automatizmu i veći kvalitet samoregulacije.

AMANDMAN 11

Član 26 mijenja se i glasi:

“Komentar je sadržaj objavljen u elektronskoj publikaciji koji je kreirao njen registrovani korisnik povodom objavljenog medijskog sadržaja.

Osnivač elektronske publikacije je dužan da ukloni komentar trećeg lica koji predstavlja očigledno nezakonit sadržaj, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 60 minuta od saznanja ili od dobijanja prijave drugog lica da predstavlja nezakonit sadržaj.

Osnivač elektronske publikacije je dužan da ukloni komentar trećeg lica kojim se krše zakonom zaštićena prava, bez odlaganja, a najkasnije u roku od šest sati od dobijanja prijave.

Elektronska publikacija je dužna da jasno propiše i učini dostupnim pravila za objavljivanje komentara trećih lica”.

Obrazloženje

Nužno je utvrditi striktnije kriterijume za eliminisanje komentara nu elektronskim publikacijama koji, u smislu ovog zakona, predstavljaju očigledno nezakonit sadržaj.

AMANDMAN 12

Član 30 mijenja se i glasi:

“Novinar ili mediji nijesu odgovorni ukoliko u svom radu pribave ili objave informaciju koja predstavlja državnu, vojnu, službenu ili poslovnu tajnu, ako postoji opravdani interes javnosti da bude upoznata.

Novinar i druga lica koja se, u toku prikupljanja, uredničke obrade ili objavljivanja programskog sadržaja, upoznaju sa informacijama koje bi mogle da ukažu na identitet izvora nijesu dužni zakonodavnoj, sudskoj ili izvršnoj vlasti ili bilo kom drugom fizičkom ili pravnom licu otkriti izvor informacije koji želi ostati nepoznat”.

Obrazloženje

Ovaj predlog usmjeren je na povećanje zaštite novinara i njihovih izvora, što je jedno od najvažnijih pravila novinarstva.

AMANDMAN 13

Član 31 mijenja se i glasi:

“Novinar je dužan da prije objavljivanja informacije o određenom događaju, pojavi ili личности, s pažnjom primjerenom okolnostima, provjeri njeno porijeklo, istinitost i potpunost.

Novinar i odgovorni urednik prije objavljivanja postupaju s dužnom profesionalnom pažnjom, ako:

- 1) nastoje da onome na koga se odnosi informacija blagovremeno pruže priliku da se izjasni, osim u slučaju opravdanog razloga za hitno objavljivanje;
- 2) prije objavljivanja informacije iz privatnog života bez pristanka osobe na koju se informacija odnosi, provjeravaju da li za to postoji opravdan razlog
- 3) tuđe informacije i mišljenja prenesu i objave vjerodostojno, a ako su informacija ili mišljenje prenijeti iz drugog medija, uz navođenje medija iz kojeg su prenijeti;
- 4) prije objavljivanja mišljenja koje vrijeđa čast ili ugled osobe, provjere da li je mišljenje izraženo o temi o kojoj postoji opravdani interes javnosti da bude upoznata i da li za njega postoji neka činjenična osnova”.

Obrazloženje

U Predlogu zakona je veoma neprecizno definisano značenje „dužne novinarske pažnje“. Predloženim izmjenama se daje doprinos jasnoći ovog pojma. Predlog rješenje je preuzet od Akcije za ljudska prava koji je pripremljen 2015. godine. Nesprovođenje radnji opisanih u ovom članu stavlja jasnu odgovornost na teret novinara i urednika.

POSLANIK

Nedeljko Rudović

